

Сприяння європейській інтеграції України

Європейська програма (директор програми — Ірина Солоненко) сприяє європейській інтеграції України шляхом фінансової й експертної підтримки громадських ініціатив.

Зміна влади в Україні у 2010 р. змінила і контекст відносин між Україною та Європейським союзом. ЄС вітає демократичний характер виборів в Україні та обіцяє рішучі реформи з боку нової влади.

Попри цю позитивну динаміку, внутрішні події в країні протягом 2010 р. спричинили явне зниження рівня демократії, що ускладнило діалог України та ЄС.

Громадський контроль за виконанням європейських зобов'язань України. Європейська інтеграція є основою й орієнтиром для реалізації внутрішніх реформ у країні у майже всіх сферах.

Міжнародне партнерство громадськості

Програма «Схід-Схід» МФВ слугує майданчиком для обміну кращим досвідом між громадськими організаціями країн посткомуністичного простору.

Серед найбільш вдалих ініціатив варто виокремити наступні:

Мониторинг доступу до публічної інформації. За підтримки програми МФВ «Схід-Схід» групою аналітиків із України, Азербайджану, Грузії й Киргизстану здійснено порівняльний аналіз стану прозорості діяльності та підзвітності влади щодо використання державного бюджету у різних сферах.

Міжнародний досвід забезпечення прав людей із особливими потребами. У містах Полтава (Україна) й Острава (Чехія) відбулися міжнародні практичні конференції, які стосувалися проблем людей з інвалідністю та їх інтеграції до суспільного життя.

Наприкінці 2010 року Програма розпочала пілотну ініціативу, оголосивши конкурс «Обмін найкращими практиками самоорганізації між неурядовими організаціями України» за моделлю міжнародних обмінів.

На конференції в Києві експерти з розвитку енергетичного сектору (з України, Азербайджану, Грузії, Казахстану і ряду країн ЄС) представили переваги членства України в ЕІП (Ініціативі прозорості видобувних галузей).

Покращення якості освіти

Освітня програма МФВ (керівники Георгій Касьянов та Олена Заплотинська) підтримує громадські ініціативи щодо системних змін, які наближують освітню галузь України до найкращих європейських практик.

Ситуація із впровадженням зовнішнього незалежного оцінювання в Україні залишається суперечливою та вимагає підвищеної уваги з боку громадськості. У липні—серпні 2010 р. Коаліція громадських організацій «ОПОРА» та Комітет виборців України за підтримки МФВ і ряду інших донорських організацій спостерігали за вступною кампанією до ВНЗ у всіх областях України.

Громадська кампанія «За чесний вступ — 2010». У зв'язку із змінами у керівництві МОН на початку 2010 р. та дискусією щодо подальших перспектив зовнішнього незалежного оцінювання в Україні, коаліція громадських організацій провела інформаційну кампанію на підтримку системи зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) — «За чесний вступ 2010».

Право та освіта. Підтримано розробку й апробацію навчальних курсів «Освітнє право» у вищих навчальних закладах; створено першу безкоштовну юридичну консультацію он-лайн для освітан (<http://www.osvita.ua.com/shkilniy-svit/konsultaciya-dlya-osvityan/>).

Управління й фінансування в освіті: можливості змін. У 2010 р. фінансування освіти в Україні зросло до 6,6% ВВП. Однак галузь постійно відчуває брак коштів. На думку експертів, які проводили дослідження системи фінансування шкільної освіти в Києві, Львівській та Донецькій областях, це пояснюється, передусім, неефективним використанням бюджетних коштів.

Впровадження інклюзивної моделі освіти. Доступ до якісної освіти для людей з особливими потребами залишається актуальною проблемою в Україні. За підтримки Освітньої програми МФВ було розроблено Проект базової концепції інклюзивної освіти в Україні та пакет пропозицій щодо внесення відповідних змін до законодавства.

У жовтні 2010 р. представникам консульських служб країн-членів ЄС та Шенгенської зони було представлено результати четвертої щорічної хвилі громадського моніторингу видачі віз громадянам України. За даними моніторингу, Угода про спрощення оформлення віз між Україною і ЄС у 2010 році виконувалася краще, ніж у 2008 році, але у порівнянні з 2009 роком подальшого помітного прогресу не досягнуто.

- Ш лише 12% шенгенських віз, виданих громадянам України є річними
- Ш менше 1% — візи терміном на 2,3 чи 5 років
- Ш 30% заявників змогли отримати безкоштовні візи
- Ш у понад 80% випадків термін видачі заявок не перевищує 10 днів
- Ш рівень відмов — 4,6% (офіційні дані) та 7% (опитування)

Аналіз офіційних даних вказує на те, що: Ш громадяни України отримують біля 9,2% всіх віз Європейського Союзу (друге місце у світі після РФ (29,4%)). Ш 1 віза ЄС припадає на 41 громадянина України (удвічі менше, ніж у Білорусії — 1 віза на 21 громадянина).

За різними показниками якості консульських послуг було складено «рейтинг» шенгенських консульств в Україні. Найкращою за сукупністю усіх показників визнано консульську службу Угорщини, найгіршою — консульську службу Греції. (www.novisa.org.ua)

Перспектива безвізових подорожей до Європи як питання внутрішньої політики. Надання Україні Плану дій з лібералізації візового режиму з боку ЄС у листопаді 2010 р. стало одним з результатів адвокаційних зусиль організації громадянського суспільства, зокрема, ініціативи «Європа без бар'єрів».

570 перекладів кращої світової літератури українською

кількості перекладів українською. Програма СКАП готова виступити в якості дорадчого або виконавчого органу щодо підтримки книговодства. На завершення Програма підтримала переклад і адаптацію «Європейського словника філософії» до українського контексту («Дух і Літера» та Молодіжна громадська організація «Молодіжний гуманітарний центр»).

Громадське здоров'я

Діяльність програми (керівники — Вікторія Тимошевецька, Олена Кучерук) спрямована на захист в Україні прав людини в сфері охорони здоров'я та на забезпечення рівного доступу вразливих верств населення до профілактичних і лікувальних програм.

Захист прав пацієнтів, які потребують паліативної допомоги. Хто переживав трагедію максимально важких хворих рідних, той зверне увагу на діяльність наступних громадських організацій: Рівненське обласне відділення мережі людей, що живуть з ВІЛ (ЛЖВ), Київське міське відділення мережі ЛЖВ та «Інститут правових досліджень і стратегій».

Зменшення шкоди від уживання наркотиків. Програма підтримала низку ініціатив, спрямованих на подолання порушення прав людини на доступ до життєво необхідного лікування (замісної підтримувальної терапії (ЗПТ) під час затримання, арешту та відбування покарання (відділків міліції, ізоляторів тимчасового тримання (ІТТ), СІЗО та установах відбуття покарання) споживачами ін'єкційних наркотиків (СІН). Переривання лікування та пов'язаний із цим абстинентний синдром дають можливість для зловживань і протиправних дій стосовно особи з боку представників правоохоронних органів.

Адвокація зниження цін на життєво необхідні лікарські препарати. За фінансової та експертної підтримки Програми було створено спільну робочу групу при МОЗ України та Академії правових наук, яка працює над розробкою дієвих правових механізмів для зниження цін на деякі лікарські засоби. Визначено групи лікарських засобів, стосовно яких буде розглянуто можливість використання гнучких положень міжнародних торговельних угод і прав інтелектуальної власності.

Інтеграція ромів в українське суспільство

Програма «Рома України» (керівник — Наталя Кияк) сприяє ініціативам, спрямованим на забезпечення правового захисту ромського населення України, поліпшення умов доступу ромів до медичних послуг, здобуття ромськими дітьми та молоддю початкової (базових навичок) та вищої освіти.

Покращення ситуації з охороною здоров'я ромів в Україні через впровадження програм ромських медичних посередників. Спільно з програмою «Ромське здоров'я» (ІВС, Будапешт) з кінця 2009 року і протягом 2010 реалізовувався спільний проект «Покращення здоров'я ромів шляхом створення мереж ромських медичних посередників в Україні».

Підготовка ромських дітей до школи. Набуття ромськими дітьми таких життєво важливих навичок, як читання, писання та рахування на базовому рівні дає змогу їм навчатися у початковій школі на тому ж рівні, що й інші діти. За підсумками проведеного конкурсу було підтримано 13 організацій, які організували підготовчі класи для дітей, що пішли до школи у 2010 році.

У рамках освітнього пріоритету програма «Рома України» активно співпрацює з Ромським освітнім фондом (Roma Education Fund — REF). У 2010 році програмою було проведено інформаційну кампанію щодо можливостей по програми у регіонах — це дозволило підтримати навчання 76 ромських студентів (майже вдвічі більше порівняно з 2009 роком). Крім стиліндів на навчання, програма також профінансувала навчання на курсах іноземних мов, в основному на курсах англійської мови для 21 студента.

Паспортизація у ромських громадах. Серйозною проблемою у ромському середовищі України є відсутність документів, що посвідчують особу. У багатьох місцях компактного проживання ромів Закарпаття, за оцінками громадських організацій, від 30 до 50% ромів не мають документів. За конкурсом «Паспортизація для ромських громад» було підтримано 10 неурядових організацій. Вони проводять моніторинг щодо наявності свідців про народження та паспортів громадянства України у ромських громадах, з'ясовують типові причини відсутності документів, а також допомагають виробити документи ромам, де це можливо.

Всеукраїнська ромська газета «Романі Яг». У 2010 році програма продовжила підтримку видання ромської всеукраїнської газети «Романі Яг». Було видано 15 випусків газети. Паралельно з друкованою версією газета виходила у електронній версії на інтернет-сторінці «Романі Яг» (<http://www.romaniyag.org>)

нодавчих вимог на шляху до безвізового режиму, організувала комітетські слухання у Верховній Раді, налагодила співпрацю з західноєвропейськими аналітичними центрами, що мають успішний досвід лобювання безвізового режиму для країн Західних Балкан.

Наближення української екологічної політики до стандартів ЄС. Сьогодні забруднення навколишнього природного середовища в Україні і кілька разів перевищує відповідні показники у розвинутих країнах світу. Значною мірою наслідком цього є мала тривалість життя в Україні порівняно з європейськими державами (у середньому близько 66 років, у той час як у Швеції — 80, у Польщі — 74). У січні 2011 року набув чинності Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики до 2020 року», ухвалений Верховною Радою 1 грудня 2010 року.

День Європи в Україні як загальнонаціональне свято. У травні 2010 р. понад 10 тисяч громадян України взяли участь у вуличних акціях, естафетах, квестах, ярмарках, форумах, дебатах, семінарах, турнірах, вікторинах, фотостівахках та конкурсах малюнку на європейській тематику, проведених Мережею центрів європейської інформації у 15 регіонах України.

СТАТИСТИКА ПІДТРИМАНИХ У 2010 РОЦІ ПРОЕКТІВ

Загальна кількість проектів:	868
Загальна сума:	77127760 грн
Загальна кількість організацій:	519

Регион	Кількість проектів	Сума, грн.
АР Крим	30	1920228
Вінницька обл.	20	877106
Волинська обл.	23	1565350
Дніпропетровська обл.	20	1114704
Донецька обл.	35	2141492
Житомирська обл.	2	63280
Закарпатська обл.	46	4233355
Запорізька обл.	10	569348
Івано-Франківська обл.	22	1346844
м. Київ	228	23943523
Київська обл.	17	2678051
Кіровоградська обл.	7	527126
Луганська обл.	37	3068521
Львівська обл.	59	5264809
Миколаївська обл.	25	2168598
Одеська обл.	37	3062616
Полтавська обл.	20	1537110
Рівненська обл.	15	970676
м. Севастополь	3	356896
Сумська обл.	21	1108654
Тернопільська обл.	11	862885
Харківська обл.	39	5762633
Херсонська обл.	15	1849920
Хмельницька обл.	15	1950952
Черкаська обл.	16	784658
Чернівецька обл.	25	1748081
Чернігівська обл.	20	1772573
Операційні проекти	50	3877771
ВСЬОГО	868	77127760

РОЗПОДІЛ ЗА НАПРЯМАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Програма	Кількість проектів	Сума, грн
Програма «Посилення впливу громадянського суспільства»	147	15761458
Європейська програма	74	6696937
Програма «Схід-Схід: партнерство без кордонів»	57	3143760
Програма «Верховенство права»	117	16309127
Програма «Засоби масової інформації»	43	3785119
Програма «Соціальний капітал і академічні публікації»	11	582526
Освітня програма	50	4975289
Програма «Рома України»	56	2460276
Програма «Громадське здоров'я»	90	8376976
Антикризова гуманітарна програма	223	15036292
ВСЬОГО	868	77127760